

OUD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN

NUMMER 2, JAARGANG 5, JUNI 2008

AAN EN ROND DE DUIVENDRECHTSEKADE

Uitgave onder auspiciën van de Stichting Oud - Duivendrecht

De minimumbijdrage in de drukkosten van dit blad bedraagt € 1,50

AAN EN ROND DE DUIVENDRECHTSEKADE

Inhoudsopgave Oud-Duivendrechtse Saecken 5e jaargang nummer 2, 4 juni 2008

Voorblad: Les Fils Lévy Finger	01
Inhoudsopgave en Bronnen	03
De kade in de vorige eeuw	04 – 07
Op bezoek bij Neverlak	08 – 11
Veranderingen in het Weespertrekvaartgebied 1989	12 – 16
De permanent bewoonde bushalte	17 – 22
Milieubewust zonder dat je het wist	23 – 26
Filmstudio's van Cinetone	27 – 33
Rath en Doodeheefver in foto's	34
Stadsrand lost&found	35
De schoolfoto	36
De SOD 10 jaar en andere (wetens-) aardigheden	37
Hoe u kunt bijdragen en redactiegegevens	38
Voorblad Skoop, januari 1974	40

BRONNEN:

Het archief van Neverlak

Het archief van de familie Roodhart

Fotoarchief van John Haen

Het familiearchief van Leny van Meerveld

De website van Digna Sinke

Foto's van Wil Bart, familie Hess, Ans Quirijnen

De redactie brengt haar dank uit aan alle medewerkers voor de spontane interviews en het mogen gebruiken van de afbeeldingen, foto's en kaarten. Het is onvoorstelbaar hoe veel bruikbaar historisch materiaal telkens weer tevoorschijn komt.

1. Foto van ± 1910 van de Duivendrechtse Brug, in die tijd een draaibrug, over de Weespertrekvaart. Van de huizen, aan de Duivendrechtse kant van deze waterweg, is het linkse de brugwachterswoning. In het tweede huisje van rechts was de brandstoffenhandel van Schelling gevestigd. Het werd later verrold naar de Molenkade, waar het nog jaren heeft gestaan.
 De brug kwam uit op de Duivendrechtse laan, de latere Rijkstraatweg, een verbindingsschakel in de weg Amsterdam-Utrecht.
 De naar de brug toelopende Duivendrechtse kade, rechts op de foto, werd bij de annexatie van 1 januari 1921 Amsterdams grondgebied.

Brandstoffenhandel A. SCHELLING DUIVENDRECHT, bij de Brug

3 minuten gaans van het Beton-dorp

PRIJSCOURANT VOOR DE MAAND

Belgische Anthraciet No. 2 f				<i>Jan</i> per H.L. 270
" " " 3 "				" H.L. 270
Holl. " " 2 "				" H.L. 250
" " " 3 "				" H.L. 250
Wales Anthraciet				p. 75 K.G. 4 15
Eierenkolen "				" H.L. 270

GASCOKES VOLGENS FABRIEKSPRIJS

(afgehaald f 0. 20 per H. L. minder)

Bestelkantoren: Ploegstraat No. 60 hoek (Tuinb.straat)

Schoovenstraat 22 en Diemerkade 13

Karren te huur tegen billijk Tarief.

De Duivendrechtsekade aan het begin van de vorige eeuw. Wil Bart.

Als wij nu langs de Duivendrechtsekade lopen zien wij allemaal moderne bedrijven, veelal hoge gebouwen. Dat was tot de jaren 70 van de vorige eeuw wel anders. Ik fiets er al meer dan 35 jaar langs om naar Duivendrecht te komen, en heb er in de jaren 90 ook nog gewerkt. Op deze wijze heb ik wekelijks de veranderingen kunnen volgen.

Tot 31-12-1920 heette de Duivendrechtsekade gewoon nog De Omval en behoorde tot de gemeente Ouder - Amstel. Het water heette toen de Keulsevaart.

Vanaf 01-01-1921 is dit gebied tegelijk met de gemeente Watergraafsmeer bij Amsterdam gevoegd. Niemand was hier blij mee en noemde dit "door Amsterdam geannexeerd".

Vanaf die tijd is de naam van de kade veranderd in Duivendrechtsekade en is de naam van het water de Weespertrekvaart geworden.

Laten wij eens even teruggaan in de tijd vanaf de annexatie en kijken welke bedrijfjes en huizen er toen in dit gebied waren. Helaas is er nog bitter weinig van over.

Vanaf de Duivendrechtse brug, toen nog een draaibrug met een brugwachter, was op de hoek een café en vervolgens bakkerij Van Eijk. Dit werd later Runneboom. Naast de bakkerij was het woonhuis van de familie Niezen. Achter het café stonden 8 woonhuisjes aan de Weespertrekvaart. Naast het huis van Niezen liep een weg waaraan de smederij van Robben stond. Naast deze weg stond het garagebedrijf van Niezen; men scheen ook zand en grind te hebben vervoerd. Hierna was het gemeentehuisje en tot slot 3 brugwachterwoningen.

Daarnaast was een pad langs het land van boer Vrolijk met aan de rechterkant loodsen en een woonark op het droge en de bussen van Maarse en Kroon. In 2 van deze bussen, omgebouwd tot woning, heeft Lenie van Meerveld met haar gezin verschillende jaren heel gelukkig kunnen wonen. Zie het artikel over hun bus elders in dit blad.

Dan volgde de betonfabriek "De Kondor".

Dit bedrijf is gebouwd op de plek van de barakken uit de 1^e wereldoorlog, die hier hebben gestaan, als behuizing voor een aantal Belgische vluchtelingen, die in 1914 naar Nederland waren gekomen. Daarnaast was de Thee- en Koffiebranderij v/h Dijkstra en de Amsterdamsche Ledikantenfabriek v/h H. van Tellingen gevestigd.

Dan volgde de Nederlandse Verf- en Lakfabriek NEVERLAK v.h. A. Wersch. Over die historie een apart artikel in dit blad. Dan kwam het aannemingsbedrijf van Weduwe B. van Wijk en het gebouw van de Chemische fabriek ORANJE, waar de Nederlandse Filmstudio CINETONE in 1933 voor in de plaats is gekomen. Tijdens de 2^e wereldoorlog noemde men dit bedrijf NV UFA FILMSTAD. Over dit bedrijf is ook een apart artikel in dit blad te lezen.

Naast de filmstudio was de fabriek van PLIEGER buizen v.h. Reiman.

Tijdens de winterperiode was het de opslagplaats van het circus Jos Mullens.

Naast Plieger liep er nog een weggetje naar beneden naar "HET BUURTJE". Dat waren een stuk of 5 woninkjes die daar jarenlang hebben gestaan.

Naast dit weggetje was een vatenfabriek JANUS VATEN en dan volgde de veel besproken Kininefabriek ofwel DE NEDERLANDSE COCAÏNEFABRIEK:NCF.

De nieuwe NCF vestiging op de Duivendrechtsekade omstreeks 1915

Rond 1900 was dit bedrijf al gevestigd aan de Schinkelkade, maar groeide daar uit zijn jasje. Begin 1908 heeft de directie van deze fabriek bij het gemeentebestuur van Ouder-Amstel een aanvraag ingediend om een fabriek te mogen bouwen aan de Keulsevaart. In het begin kwam er van alle kanten bezwaar: zo zou de fabriek zou brandgevaarlijk zijn. Van de kant van de boeren, zoals boer Vrolijk, die hier vlak naast zijn land had, was men bang voor vervuiling van de grond in verband met de lozing van de fabriek.

Na wat over en weer gepraat tussen de gemeenteraad en de bevolking kwam men toch overeen en werd de bouw van de fabriek goedgekeurd. Zover bekend is er ook niets gevaarlijks geweest en de mensen uit de omgeving hadden er ook weer een werkgever bij.

De fabriek heeft tot 1962 aan de kade gestaan, totdat ze naar Apeldoorn ging verhuizen.

Verderop aan de vaart lag een "overhaal", een man die met een roeiboot de mensen over de Weespertrekvaart zette.

Het volgende bedrijf was het aannemersbedrijf Alberts v.d.Kluft.

Vervolgens waren hier zelfs nog enkele tuinderijen, waarop groente werd gekweekt, die per praam naar de veiling in Amsterdam werd vervoerd. Op de plek van deze tuinderijen werd rond 1934 de behangselfabriek van de firma Rath & Doodeheefver gebouwd. Dit bedrijf was in 1911 elders in Amsterdam opgericht en had haar hoofdkantoor gevestigd aan de Prinsengracht. De opening in 1934 werd nog verricht door de Amsterdamse burgemeester De Vlugt. In 1980 nam het bedrijf de firma Goudsmit-Hoff in Gilze – Rijen over. In 1983 moest het bedrijf aan de Duivendrechtsekade worden gesloten en vertrok men naar Brabant. In het begin werden er in de fabriek nog toneelstukken opgevoerd, maar inmiddels is alles geheel afgebroken. Zie voor foto's van Rath en Doodeheefver bladzijde 34 van dit nummer.

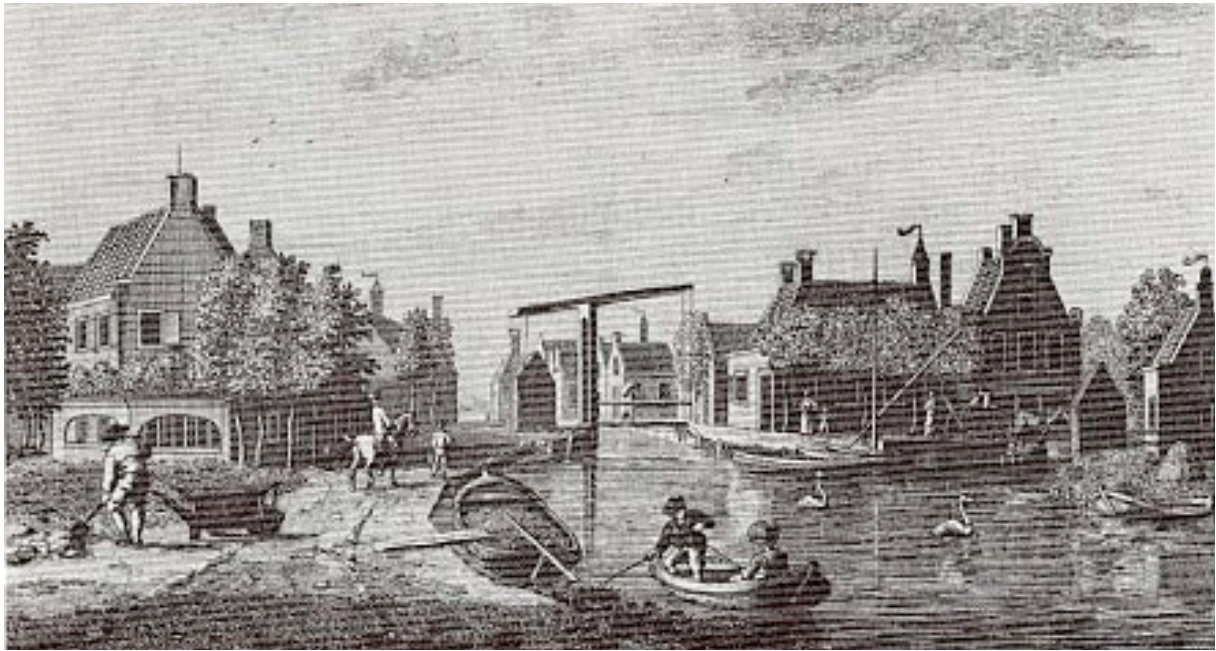
Iets voorbij Rath en Doodeheefver was een kleine insteekhaven en hier heeft jarenlang een heuse molen gestaan, met wieken, van de bekende molenaarsfamilie Portengen. Deze molen diende voor de bemaling van de Duivendrechtse polder. In 1923 werd het bovendeel van de molen gesloopt, maar het restant van de molen is pas enkele jaren geleden afgebroken om plaats te maken voor de grote gebouwen van het Amstel Business Park.

Voorbij deze insteekhaven waren nog verschillende kleine bedrijven zoals houthandel Harff en de asfaltfabriek "De Vesuvius" en nog een steenhouwerij.

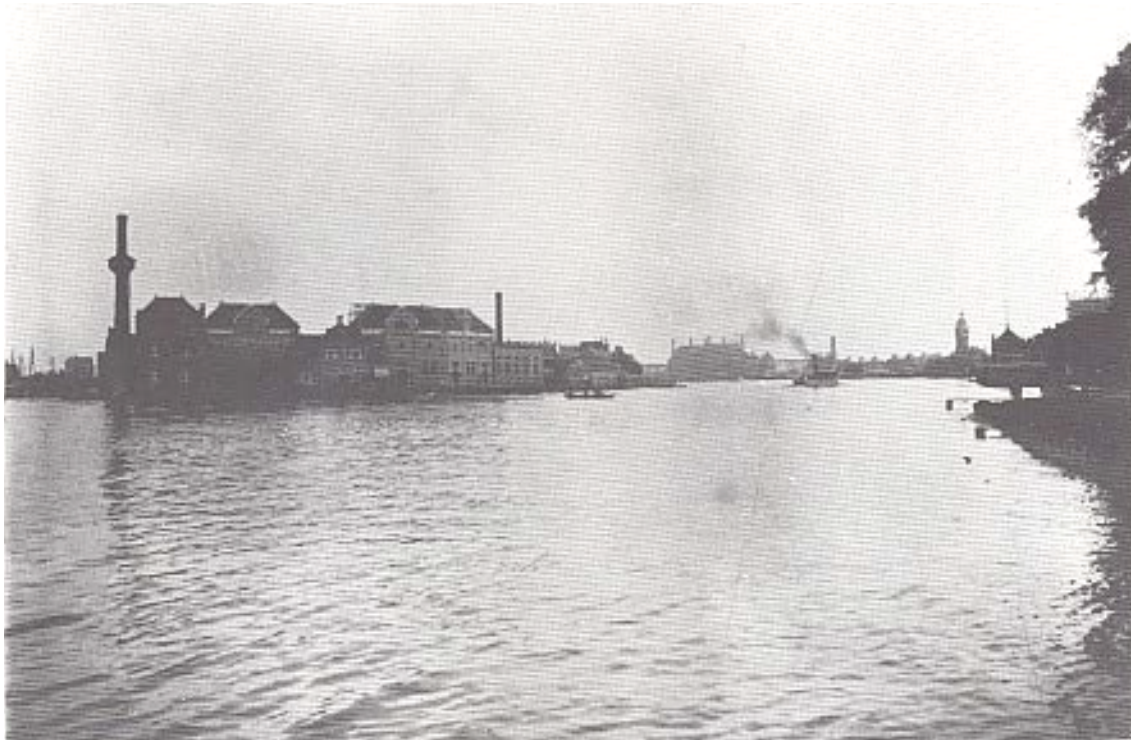

Tussen deze bedrijven heeft ook nog, in diezelfde tijd, de dropfabriek DE ATLAS gedurende vele jaren aan de kade gestaan. Dit was een Joods bedrijf, in 1925 op de Nieuwe Prinsengracht opgericht door Samuel van Win en via een verhuizing naar de Plantage Muidergracht kwam het tenslotte nog vóór de oorlog aan de Duivendrechtsekade terecht. Velen onder ons zullen nog het bekende ijzeren dropjesdoosje met de naam PECTORAL kennen. Eind jaren zeventig is dit bedrijf opgeheven.

Als U nu over het Amstel Business Park zou wandelen zult U nog maar weinig terugvinden van alles wat hier beschreven staat.

27. Duivendrecht in de 18e eeuw. Zo etste Hermanus Schouten deze buurt tussen 1765 en 1775. De Duivendrechtse buurt, die ontstaan schijnt te zijn rondom het uitgangspunt van een veerboot over het Watergraafsmeer tussen Ouderkerk en Amsterdam, telde in 1846, 76 huizen met ± 500 inwoners. Er stond vroeger een vrij bekende porseleinfabriek.

18. Foto omstreeks 1910 van het aan de oostelijke Amsteloever gelegen gebied, dat de naam „De Omval” draagt. Dit gebied, de enige plaats waar in het begin van de eeuw in Ouder-Amstel industrie was gevestigd, werd met ingang van 1 januari 1921 door Amsterdam geannexceerd. Onder deze annexatie viel eveneens de langs de Weespertrekvaart lopende Duivendrechtse kade tot de Duivendrechtse Brug, alsmede het gebied langs de oostelijke Amsteloever tot de in 1921 afgebrande watermolen aan de Binnenweg (de latere jeugdherberg „De Weideheuvel”).

Een van de eerste bedrijfspanden in Amsterdam, Heerengracht 67, staat daar nu nog.

Zwanenburgwal 37 Amsterdam
Dit pand is helaas gesloopt.

Van de Prinsengracht 381 in het centrum van de stad naar de Duivendrechtsekade. Ca1920

OP BEZOEK BIJ NEVERLAK

Netty Pienaman en Wil Bart hebben een gesprek gehad met Dhr. Radier, technisch directeur van NEVERLAK B.V. aan de Duivendrechtsekade

Dit bedrijf, van origine een Frans bedrijf, is van ca. 1830 en opgericht in Parijs onder de naam Les Fils Lévy Finger. Ook rond diezelfde tijd stichtte men een filiaal te Brussel. Het bedrijf liep goed en men richtte daarna overal filialen op; veelal in Frankrijk, maar ook in Zwitserland en zelfs in N.- Afrika. De grootste filialen waren in Marseille en Brussel.

Vanuit Brussel werd in de 2e helft van de 19^e eeuw ook ons land bezocht en dat liep zo goed dat er in 1894 in Nederland een filiaal werd opgericht. Er werd een directeur aangesteld en dat was de heer Frans van Wersch. Dhr. Van Wersch was een telg uit een geslacht waarin verf een zeer belangrijke rol speelde. De familie van Wersch kwam uit Heerlen en ze hadden in totaal 11 kinderen, waarvan vier zonen hun boterham in de verf verdienden.

Frans Hubert werd in 1894 de eerste directeur in Amsterdam en was toen 23 jaar oud.

De verffabriek heette toen Les Fils Levy Finger. In het begin vestigde het bedrijf zich in de stad, eerst op de Heerengracht 67, later naar de Prins Hendrikkade nr. 84 en vervolgens aan de Zwanenburgwal nr.37. Tenslotte zo rond 1920 kwam de fabriek naar de Duivendrechtsekade en had men een kantoor aan de Prinsengracht nr. 381.

In de jaren twintig van de vorige eeuw was er een grote economische crisis. Dhr. Guus van Wersch kon in die tijd niet gemakkelijk aan het werk komen. Hij was de zoon van Ferdinand van Wersch, die een groot schildersbedrijf in Heerlen had. Guus werkte ook wel mee met zijn vader, maar kon toch niet echt zijn draai vinden. Op zekere dag werd hij door familie van Oom Frans gevraagd om naar Brussel te komen om mee te werken in de productie van Les Fils Levy Finger. Hij deed dat en viel op door zijn inzet en vakkennis en hij had een behoorlijk zakelijk inzicht. Hij werd toen gevraagd om daarna ook in Amsterdam de touwtjes in handen te nemen, als plaatsvervangend directeur. Dat was in 1932.

Helaas ging het bedrijf op dat moment zo slecht, dat er voor hem weinig viel te reorganiseren en de fabriek werd opgeheven. Dat was voor hem wel een groot financieel probleem want hij was getrouwd en had drie kinderen. Op dat moment waren de wereldwijde economische vooruitzichten niet zo goed.

Guus ging echter niet bij de pakken neer zitten en ging vervolgens praten met de Brusselse directie en ze kwamen overeen dat Guus de Amsterdamse verffabriek op 1 januari 1934 kocht. Hij was toen 28 jaar oud. Er werden wel goede afspraken gemaakt met Frankrijk en België, want de eerste jaren kreeg Guus gewoon de producten vanuit Brussel aangeleverd.

In de mobilisatietijd werd Guus opgeroepen om in dienst te gaan en zijn broer Albert zette toen het bedrijf voort. Gelukkig ging dat goed en na de oorlog kon Guus verder zijn bedrijf voortzetten en werd Albert gevraagd om directeur van Varossieau te worden. Het latere Sigma Coatings van de Historverf.

Tijdens de oorlogsjaren ging het natuurlijk niet zo best. De productie lag stil en de voorraden en grondstoffen werden grotendeels door de Duitsers ingepikt. Wel had Albert in die tijd een laboratorium ingericht en op die manier kunnen experimenteren met de kennis van het maken van verf. Hij had ook emulsie verven ontwikkeld.

Na de oorlog maakte het bedrijf een doorstart. De fabriek in Amsterdam telde 12 werknemers. Men importeerde nog steeds verf in consignatie vanuit de Belgische productie. Men betaalde deze verf pas, nadat de partij was verkocht.

Een kijkje in de fabriek van Neverlak aan de Duivendrechtsekade

Ondertussen veranderde Guus de naam van de fabriek naar NEVERLAK: Nederlandsche Verf en Lakfabriek.

In 1949 werd de Electriche Verffabriek Guldolin uit Den Helder overgenomen.

In de jaren vijftig kwamen Guus, zijn schoonzoon en tevens nog een neef het bedrijf versterken en waren er in 1965 al 40 man in dienst. In die tijd leverde men al een speciale verf met de merknaam CAPAROL, die als decorverf werd gebruikt door de voorloper van de NOS, de NTS. De Nederlandse Televisie Stichting.

De Heer Guus van Wersch heeft doorgewerkt tot zijn 73e jaar; op het laatst nog 3 dagen per week. In 1978 verkocht hij NEVERLAK aan 4 mensen uit het bedrijf.

De directie bestaat nu nog steeds uit twee van deze vier heren, waaronder de heer Radier, waarmee wij dit gesprek hebben gevoerd.

De heer Radier vertelde ons nog een leuke herinnering uit zijn beginperiode toen er nog losse verfloeder was. Er kwamen toen wel 40 meisjes (een reuze kippenhok) werken om de losse poeder in zakjes te scheppen en te verpakken voor de verkoop. Die zaten toen op de bovenverdieping van de fabriek aan de Duivendrechtsekade.

Momenteel krijgt men vanuit België de transparante en witte lak aangeleverd. Deze aanvoer gebeurt per vrachtauto eens per week of per 2 weken navenant er behoefte aan is.

In het pand aan de Duivendrechtsekade produceert men de gekleurde lakken.

De verkoop is grotendeels gericht op de reclamewereld, de standbouw en de filmindustrie met hun producten FRESCOLITHE en LITHOS.

De heer Radier en de mededirecteur zijn beiden ook niet zo jong meer en het ligt in de bedoeling, dat men de oude traditie voort gaat zetten om de medewerkers de kans te geven om het bedrijf later voort te kunnen zetten.

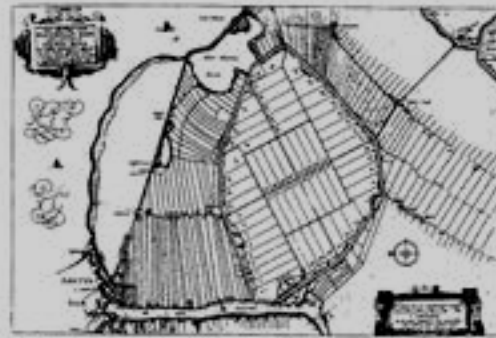
Amsterdam Prinsengracht 381, een vroeger kantoorpand van Neverlak, anno 2008

**Een nieuwe toekomst voor een gebied met een respectabele ouderdom:
het Werkgebied Weespertrekvaart.**

Ten zuidoosten van Amsterdam lag in de 16e eeuw in een laagveengebied de Diemermeer. Dit ovale meer was aan de westelijke kant verbonden met de Amstel. Aan de noordzijde lag een dijkweg, die van Amsterdam naar Diemen voerde. Rond 1630 werd begonnen met het inpolderen van dit stuk water. De gronden werden in 1633 verkaveld en de polder kreeg een naam: De Watergraafsmeer. Voor de afwatering zorgde een ringvaart, die voor een deel gebruikt werd als trekvaart naar Weesp.

De eerste bedrijvigheid bestond uit kalkfabrieken. Het water werd gebruikt voor de aan- en afvoer. Amsterdam was makkelijk via de Omval en Amstel te bereiken. Het water heeft eeuwenlang gediend als voornaamste transportmedium. Na de trekschuiten kwamen in de vorige eeuw stoomscheepjes die vanuit Amsterdam geregelde diensten op Weesp hielden.

De afvaarplaats was in Amsterdam aan de Amstel, vlakbij de nieuwe Achtergracht. Dat de bedrijven tot voor kort op het water gericht waren is nog te zien aan het oude bebouwingslint op de Duivendrechtsekade. Men bouwde traditioneel langs het water. Landinwaarts gelegen terreinen telden niet of nauwelijks mee. Het bleef een lastig te bereiken gebied, ingesloten tussen spoorbaan en water. De enige toegangsweg de Duivendrechtsekade bleef lange tijd onverhard. Dit stond een bloeiende ontwikkeling in de weg.

In 1631 werd de Watergraafsmeer in 60 kavels verdeeld

De aanleg van de H.J.E. Wenckebachweg in de jaren 60 bracht eindelijk de gewenste ontsluiting en trok bedrijven aan. Tot 1975 waren er 52 bedrijven in de 'vergeten driehoek' en dat liep op tot 55, met een groei aan arbeidsplaatsen naar 1500. Door het vertrek van Rath en Doodheefver daalde het aantal arbeidsplaatsen echter aanzienlijk.

Toch bleven bedrijven zich vestigen, voornamelijk aan de 'kleien kant'. In 1984 telde men 82 bedrijven met 1250 arbeidsplaatsen. Met de voltooiing van de Ringweg in 1992 in het verschiet doet zich een logische verandering voor: nu komt ook het zuidelijk deel van het gebied in de schijnwerpers te staan. Het nieuwe plan buit deze situatie uit.

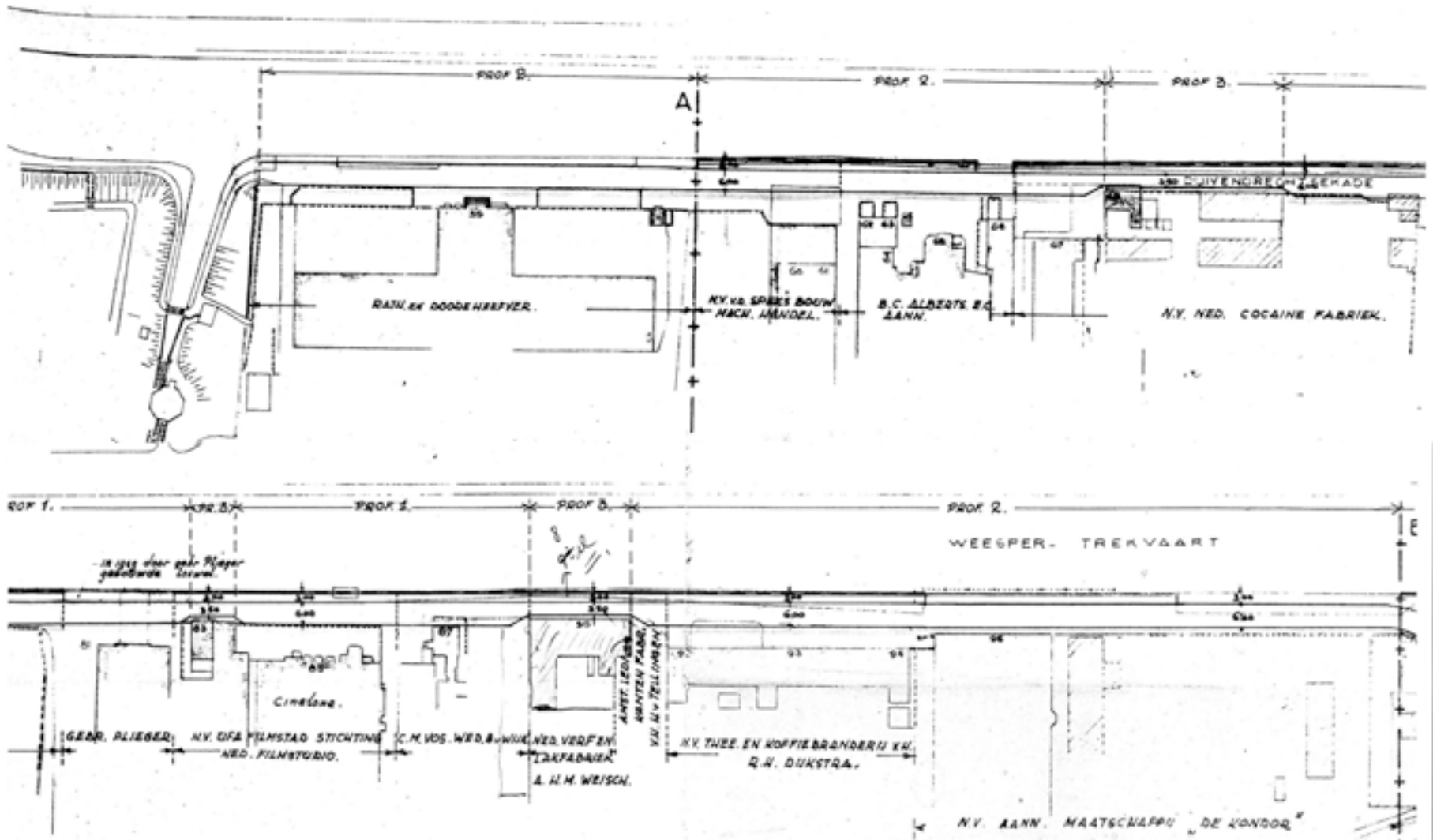

De Weesperzijde naar 1940

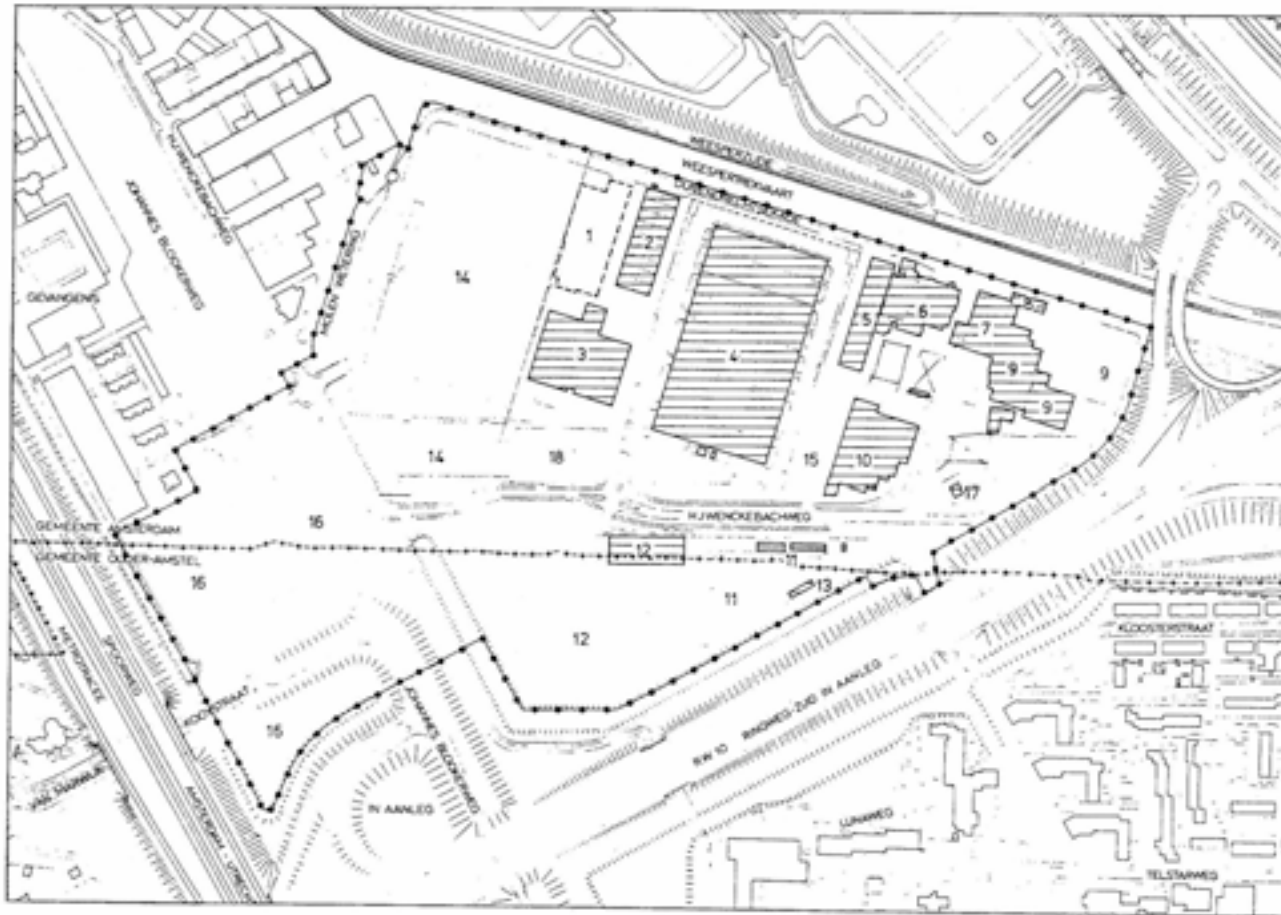
Uit de publicatie bij de herstructurering in 1989 van de Weespertrekvaartgebied

En zo was het later, links Neverlak, daarnaast Gall & Gall en de Cinetonestudio's

KAART van Publieke Werken Amsterdam (PW) 17-4-1960 Dossier: VI / 73

HUIDIG GEBRUIK

1	DE „RODE LOODS“ (GESLOOPT)
2	BEDRIJVENCENTRUM „DE TREKVAART“
3	ALDPRESS
4	BEDRIJVENCENTRUM „OUVENRECHTSTAETE“
5	CINETEAM
6	AMSTERDAM - STUDIO'S
7	DRUKKERIJ FRISCH
8	VERFFABRIEK NEVERLAK
9	TERREIN MAARSSSEN
10	VOORN „DOLLYWOOD“
11	DEMENTELUK BUREAU MONUMENTENZORD
12	STADSREINIGING - ZOUTOPSLAG
13	KINDERBOERDERIJ
14	VOORN BATH EN DODDCHIEFVERTEREN
15	TERREIN NAAST VOORN „DOLLYWOOD“
16	TERREINEN LANES DE VAN MARWIJ KODYSTRAAT
17	AARDGASONTWINDSTATION
18	VOORMALIG „WINTERREIN“

Werkgebied Weesper Trekvaart november 1989

gemeente Amsterdam

stadhuis, amstel 1
1011 PN amsterdam
telefoon 020-552.9111
teksttelefoon 020-20.92.79
telefax 020-552.3426
postbus 202
1000 AE amsterdam

Aan de bedrijven gevestigd in Industriegebied
Weespertrekvaart (deelgebied C).

behandelend ambtenaar
R.P. Zwijnenburg
afdeling
Economische Zaken
telefoon
5522.907
nummer

uw brief

onderwerp Herstructurering Weespertrekvaart bijlagen

datum

Geachte Directie,

Op 7 september is de Gemeenteraad van Amsterdam accoord gegaan met de Nota van Uitgangspunten Weespertrekvaart deelgebied C. Het gebied tussen de Molenwatering, Duivendrechtsekade, het tracé van de ringweg en de spoorlijn naar Utrecht zal worden geherstructureerd. De gemeente heeft 10 miljoen gulden gereserveerd om dit gebied op te knappen; op het programma staan een verbetering van de interne en externe ontsluiting van het gebied met een verbetering van de parkeersituatie in het gebied en een aantal andere maatregelen om de status van het gebied te verbeteren. Dit gebied kan na de herstructurering nog beter gaan functioneren als verzamelpunt voor audio-visuele bedrijven.

Op 6 december 16.00 uur zal de wethouder van Duijn samen met enige ambtenaren van de projectgroep Weespertrekvaart in een van de kantines van Amsterdam Studio's een presentatie geven van de Nota van Uitgangspunten. Hierna zal er gelegenheid zijn om vragen te stellen. Om ongeveer 17.00 uur zal de bijeenkomst afgesloten worden met een borrel, waarop u informeel met de wethouder en de aanwezige ambtenaren van gedachten kunt wisselen.
Adres Amsterdam Studio's: Duivendrechtsekade 85.

Mocht u verdere informatie wensen kunt u contact op nemen met de heer Zwijnenburg (tel. 5522.907) of mevrouw Lindeman (5522940) van de afdeling Economische Zaken.

Bijgevoegd is de folder " Werkgebied Weespertrekvaart", waarin de plannen van de gemeente in het kort worden gepresenteerd.

Hoogachtend,
het Hoofd van de Afdeling
Economische Zaken en Havenaangelegenheden.

16
C. Grosveld
drs. H. Grosveld

Presentatie van de plannen in 1989.
Evenals de afbeeldingen uit de folder "Werkgebied Weespertrekvaart"
uit het archief van Neverlak

“Voor 2 afgedankte bussen van Maarse en Kroon, geplaatst op het terrein van de Kondor”

Permanent bewoonde bushalte.

Wie vlak na de oorlog 1940-1945 verliefd werden en samen verder wilden, konden niet om te beginnen gaan samenwonen zoals tegenwoordig. "Hokken" was beslist onaanvaardbaar op straffe van een maatschappelijk isolement. Men sprak er schande van en jouw familie leed eronder. Dat deed je dus niet. Pas met het officiële huwelijk werd je een "echt" paar in de ware zin des woords. Echter, waar vond je in die tijd een woning? De woningnood was giga en jonge mensen werden na hun verloving gedwongen om te zien naar een zolderkamertje als dat er nog was. Alle zolderverdiepingen werden langzamerhand omgetoverd tot piepkleine appartementjes en de onfortuinlijke nakomers op de woningmarkt bleven vaak niets anders over dan in te trekken bij ouders of familieleden. Dat was niet de beste optie. De huizen waren toen niet bepaald comfortabel ruim en met één (gehorig) kamertje plus gemeenschappelijk gebruik van de keuken was er nauwelijks sprake van een normaal huwelijksleven. Toch trouwden de mensen zo spoedig mogelijk om in het urgentietraject te komen. Vervolgens hoopte je gauw aan de beurt te zijn voor een eigen stek. De kleur van je urgentiekaart bepaalde hoe groot je kans was.

Onder jonge mensen was het krijgen van een woning het onderwerp van gesprek.

Teun van Eijk wilde dit doemscenario ontwijken. Als bruidegom zag hij er naar uit zijn bruid Leny van Meerveld binnen te dragen over de drempel van een echt eigen huisje.

Op zijn zoektocht naar iets geschikts stuitte hij op oude afgeschreven autobussen van Maarse en Kroon. Teun zag in zijn fantasie hierin een eigen plek onder de zon. Zonde om die vehikels in de destijds zeer bekende geel-blauwe kleuren aan de sloper over te laten. Hij deed zijn vondst op de opslagterreinen van A. Gosler en Zonen aan de Nieuwe Uilenburgerstraat en de Valkenburgerstraat in Amsterdam. Hij onderhandelde over de prijs en ze werden het eens over tweehonderd gulden. Zo kregen de beide vervoersmiddelen een unieke bestemming.

Dat vond plaats in 1949 en het paar trouwde in oktober 1950. Zij was 19 jaar oud.

Intussen waren de autobussen naar Duivendrecht gesleept en aan de Duivendrechtsekade (in feite Amsterdam) gestationeerd op het terrein van bouwbedrijf Van Vliet. Dit was tevens een steenkolenhandel, achter "De Kondor", een betonbedrijf. Het was zo'n buurtje met diverse bedrijvigheid en waar van alles door elkaar te vinden was zoals dat nu nog een beetje het geval is achter het Amstelstation tot de containerwoningen voor studenten. In de buurt was het huidenverwerkingsbedrijf van Hauber (ook verhuizingen) gevestigd en het stonk altijd verschrikkelijk als 't warm was en de wind in hun richting blies.

Ondanks dat was er het uitzicht op het klooster, de Kloosterstraat en de daar in de buurt grazende schapen met in de lente de lammetjes. Zij keken ook op de houten stal van Vrolijk en in de vaart lag een woonark. Verderop was de Duivendrechtse Brug met de karakteristieke Oud-Hollandse klap.

Als echte Duivendrechtse was Leny ongerust over haar inwonersrecht in Ouder-Amstel. Ze vestigde zich nu met haar man immers in Amsterdam. Leny was daarom naar het gemeentehuis in Ouderkerk getogen om te informeren of ze wel in aanmerking bleven komen voor een huis in Duivendrecht. Ze werd gerustgesteld en verzekerd van een woonplek zodra die vrijkwam. In goed vertrouwen verkasten ze aldus naar de hoofdstedelijke gemeente maar toen puntje bij paaltje zat 't vet verkeerd. Het bleek een mondelinge toezegging zonder getuige of schriftelijk bewijs. . . In die tijd vertrouwde je zo'n mondelinge toezegging van een gemeentelijke autoriteit nog, vertelde Leny. Niet dus!

Zoals het klokje thuis tikt.....tikt het nergens.....

Het interieur van de "bus".

De televisie kwam zoals in het hele dorp van de firma Vuurmans.

Foto's uit het archief van Leny

Intussen had Teun het al helemaal uitgedacht. De chauffeursplaatsen werden eraf gezaagd en vervolgens werden de twee segmenten van de autobussen aan elkaar gelast. Een heel karwei na je dagelijkse werk bij je baas. Het weekend bestond nog uit een zaterdagmiddag als 't meezat en een zondag. En of je op zondag wel mocht of kon werken?

De wielen werden gecamoufleerd door een ombouw en er werd een schuurtje neergezet voor de fietsen en zo meer. Van binnen werden de wanden betimmerd waar 't kon en langzamerhand ontstond een knusse behuizing. Kastruimte, keuken, zit- en slaapkamer zo modern als maar kon. Kijk maar naar de foto's. Kleine gordijntjes werden genaaid en opgehangen.

Bij binnenkomst stond je gelijk in de keuken, lekker makkelijk met je boodschappen. Links en rechts de zit- en slaapkamer met rondbogige entrees voorzien van gordijnen. In de huiskamer stonden 4 crapauds, een salontafel, een radio en een televisie. Dat laatste vooral was bijzonder. Teun had zo'n door iedereen vurig gewenst modern apparaat geregeld via een bevriende relatie met Vuurmans, de toen alom bekende leverancier (nu alleen in Ouderkerk).

Het valt op hoe gezellig het interieur was: schemerlampjes, vensterbankjes (aan alles was gedacht), een bloemetje en plantjes plus de in die tijd modieuze worteldoek gedrapeerd boven de schoorsteen.

's Zomers ging het wel, soms wat warm maar 's winters als het ijskoud was, vrozen de dekens vast aan de muur. Dat kwam zo. Een butagaskachel moest de boel verwarmen en dat leverde nogal wat condens op met beslagen ramen en van vocht druipende wanden. Soms was het zo warm gestookt dan je eruit dreef als het ware. Koken gebeurde eveneens op butagas. Als 't hard vroom en dat gebeurde nog wel eens in de toenmalige winters, dan bevroor het gas. Voor dat soort gevallen en het sudderen van onder andere vlees bestonden de nodige oliestelletjes.

Teun vervolmaakte hun huis met een kachelpijp door het dak te boren en creëerde een heuse schoorsteen. Een klein haardje maakte 't behaaglijk in de zitkamer. Als de wind verkeerd stond loeide het vuur eerst heel heftig en kort daarop ging de kachel uit. Het kleine kolenhaardje werd gestookt met antraciet.

Natuurlijk kon Leny de was doen met een machine, een Hoovertje. Die werd gehuurd. Op wasdag werd het machientje op afspraak gebracht en na gebruik weer opgehaald. In direct gebruik van sanitaire voorzieningen was het enige vervelende dat je je alleen kon wassen aan een piepklein wastafeltje. Zoals de meeste mensen in die tijd ging je voor het echte badderen, de grote wasbeurt, om de zoveel tijd naar het badhuis. Dat badhuis was op de Middenweg. Je betaalde voor je douche, je kreeg een nummertje en wachtte tot je aan de beurt was. Vervolgens had je een kwartier ongeveer om je van top tot teen te wassen. Als je te lang bezig was werd er op de deur gebonsd. Vaak nog half nat maar wel in schone kleren ging 't huiswaarts.

Toen de buswoning klaar was werd hij ingewijd met een groot feest. De bus schudde van al het dansen door de gasten. Muziek schalde hard over het door personeel allang verlaten bedrijventerrein.

Hun dochter Inge werd er in 1956 geboren, maar kort daarna moest het gezin verhuizen.

De Wenckebachweg werd doorgetrokken en het bedrijventerrein waar zij zeven jaar hun domicilie hadden, moest heringedeeld worden

In 1957 waren ze een urgent geval en kwam uit dat die mondelinge toezegging niet hielp.

De autobussen moesten definitief weggesleept worden, dus waar woonruimte te vinden? Je zou er wanhopig van worden. Gelukkig bood oude Klaas van der Vaart uitkomst. Hij had een huisje aan de Lange Dwarsweg voor hun. Niet voor lang want ook daar zou binnenkort de slopershamer gehanteerd worden. Toch hebben ze met een woonvergunning er alles bij elkaar 11 jaar kunnen wonen en werden Ellen en Rob daar geboren.

Toen kwam de Reinier Noomsstraat nummer 16 in beeld. Even dreigde het mis te gaan omdat de huizen al verdeeld leken te zijn. Soms zijn de gemeentelijke beslissingen ondoorgrondelijk.

En zo bleef Leny tot op de dag van vandaag in Ouderkerk wonen.

En de buswoning? Eigenlijk had die naar het Openlucht Museum gebracht moeten worden.

In plaats daarvan werden ze naar de Bijlmermeer gesleept.

*Milieubewust zonder dat je 't wist
alles wat bruikbaar was telde
de schillenboer kon niet gemist
blij als hij zich meldde
de één was de schillen kwijt
voor de dieren extra eten
wat centjes 'n belangrijk feit
nu 'n kwestie van geweten*

Terwijl Leny van Eijk- van Meerveld vertelde over hoe het was als autobusbewoner kwam ze vanzelf bij haar jeugd terecht in de Tamarinestraat..De familie Van Meerveld woonde op nummer 20 aan de rechterkant. De boom staat er nu nog.

Het gezin telde 13 kinderen en een stel dieren.

Allereerst was er het paard..Vader van Meerveld had als bijbaan schillenboer in Duivendrecht en ging met zijn kar rond.

De opgehaalde schillen, koolstronken, groentebaadjes, overgebleven kliekjes hutspot of zoiets, verlepte bloemen en wat al niet meer, tegenwoordig zeggen we GFT, moesten gesorteerd worden. Dat kon niet anders want de dieren mogen niet alles als voer hebben. Heel bekend is het verhaal van boerderij Nooitgedacht aan de Rijksstraatweg waar de koeien narcissenloof gevoerd kregen en vervolgens stierven. De oudere Duivendrechtters herinneren zich dat als een verschrikkelijk drama.

Kortom, er werd gesorteerd en dat gebeurde onder leiding van moeder in de schuur achter het huis. Tussen het natuurlijke afval vonden ze dikwijls aardappelschilmesjes. Op een keer vonden ze zelfs een "klokkie", een horloge.

Na het sorteren werd het voer onder andere naar de boerderij van Van Vliet gebracht tegenover het Grachetje. De koeien, kippen en varkens van Duivendrecht waren verzekerd van een constante aanvoer van al dat lekkere afval. De eigen dieren van het gezin kregen uit de eerste hand. Er waren geiten, varkens, kippen en konijnen. Vader bezat ook een koe maar die stond verderop bij boer Van Vliet.

Leny, aangevuld door haar broer Piet, vertelden hoe graag hun vader op zijn ronde door het dorp een praatje maakte en dus goed op de hoogte was wat er zoal in Duivendrecht aan goed en kwaad nieuws besproken werd. Het paard wist precies de weg en stopte vanzelf uit gewoonte bij de verschillende adressen.

Leny vertelde hoe ze als achtjarige de intocht van de Duitsers (mei 1940) in Duivendrecht zag: op paarden. Een onuitwisbare indruk heeft dat op haar gemaakt. Net als een wandelingetje naast de eerste zwarte meneer die ze in haar leven zag en door Duivendrecht wandelde. Ze liep verbaasd het hele eind tot de brug helemaal mee.

Na de oorlog kregen oudere mensen het steeds beter dankzij Drees.

Deze naam was een begrip en stond voor sociale uitkeringen aan tot nog toe misdeelde mensen in de samenleving.

Haar moeder verzuchtte toen de AOW ingevoerd werd: " Ik heb het nog nooit zo goed gehad".

“Vader van Meerveld had als bijbaan schillenboer in Duivendrecht en ging met zijn kar rond.”

“Leny van Eijk- van Meerveld vertelde ook over haar jeugd in de Tamarindestraat. De familie Van Meerveld woonde op nummer 20 aan de rechterkant. De boom staat er nu nog.”

“Na het sorteren werd het voer onder andere naar de boerderij van Van Vliet gebracht tegenover het Grachetje. De koeien, kippen en varkens van Duivendrecht waren verzekerd van een constante aanvoer van al dat lekkere afval. De klikjes voor de varkens en de schillen voor de koeien.”

“Vader van Meerveld verhuurde zich als boerenknecht bij de diverse boeren in het dorp o.a. bij Van Vliet en daarnaast was hij de schillenman uit het dorp”

“De kinderen Van Meerveld werden al jong aangespoord om wat extra dubbeltjes en kwartjes binnen te brengen. Zo hielpen de jongens mee met het meelopen langs de holes op de golfbaan om de balletjes op te rapen. Ook werd er in de omgeving van de golflinks naar verloren balletjes gezocht en de verkoop daarvan bracht ook weer extra geld in het laatje.” Jong geleerd, oud gedaan.....

Cinetone 1947

Achterzijde van het complex 1972

Grand Café Cinetone
 Duivendrechtsekade 85
 1096 AZ Amsterdam

T 020 623 8585
 F 020 676 6231
 M 06 47 23 8516

info@grandcafe-cinetone.nl
 www.grandcafe-cinetone.nl

NU

De Cinetone Studio

Wij, Netty Pieneman en Wil Bart, hebben een bezoek gebracht aan Almere waar wij een leuk en interessant gesprek hebben gehad bij de familie Nico en Corrie Roodhart. Nico heeft van jongs af aan met onderbreking van zijn diensttijd bij de Cinetone gewerkt en had natuurlijk vele verhalen te vertellen.

Even de voorgeschiedenis van de Cinetone, nu de Amsterdam Studio.

De Gebrs. Biedermann kochten in 1933 Oliën NV. "ORANJE" Chemische Producten en deze heren lieten dit bedrijf verbouwen tot CINETONE filmstudio.

- In 1933 werd de eerste Nederlandse geluidsfilm in de Cinetone studio gemaakt en wel "De Jantjes" en dat werd een groot succes. Een echt kasstuk! Daarna volgde een heel Jordaanrepertoire. Voor Bleek Bet (1934) werd het Jordaanstraatje nagebouwd in de Cinetone studio's, de buitenopnamen vonden plaats in Amsterdam en op de bollenvelden.

Er kwam al snel commentaar van de critici of ze niet een beter repertoire konden leveren.

- Men probeerde wel andere films te maken maar de oorlog stak hier een stokje voor en de boel lag al snel plat, aangezien de Duitsers wilden dat er voor hen films werden gemaakt.

- De Gebrs. Biedermann zijn tot de oorlog eigenaars van de studio geweest. Aangezien het een Joodse zaak was moesten zij vertrekken en er kwam een beheerder.

In en vlak na de oorlog werd bijna niets gedaan maar begin vijftiger jaren begon het op gang te komen.

Nico Roodhart kwam in 1954 bij de studio werken bij de Technische Dienst. Tijdens het maken van de films werd hij ook ingeschakeld als hulp bij de belichting. Hij vertelde dat ze daar een eigen timmerafdeling en decormakerij hadden en dat ze bijna alles zelf deden.

De vader van Corrie werkte ook bij de Cinetone en deed er praktisch van alles, maar was eigenlijk decorschilder. Corrie kwam zo nu en dan wel eens naar de studio en zo hebben Nico en Corrie elkaar leren kennen. Ze gingen trouwen en enkele jaren daarna kwam het woonhuis naast de studio vrij en in 1967 konden zij in dat huis gaan wonen.

Nico heeft in de loop der jaren erg veel leuke dingen meegemaakt tijdens het maken van de films en vertelt als volgt:

Vroeger was het leuk om films te maken in Amsterdam. Er werden hele straten afgezet en je kreeg overal medewerking. Nu doet iedereen moeilijk en je moet overal een vergunning voor aanvragen en mensen mopperen als ze een stukje om moeten lopen.

De eerste film waaraan hij heeft meegeholpen was Het Wonderlijke Leven van Willem Parel uit 1955 met Wim Sonneveld als de orgelman. En Joop Doderer en Rijk de Gooyer. De film was wel aardig maar geen daverend succes. *Maar... toen de film in 1968 door de TROS op tv werd uitgezonden, behoorden de kijkdichtheid en waardering tot de hoogste van dat jaar.*

Een van de mooiste voorbeelden was bij de film DE AANSLAG. Het verhaal speelt zich af in de winter toen er erg veel sneeuw op straat lag. De film werd in de zomer opgenomen in de Staalstraat. De vraag was, hoe kan je een winters tafereel maken. De oplossing werd gevonden in het aanbrengen van een dikke laag zoutoplossing op de vensters en kozijnen van de huizen en op de straat. Deze film werd een groot succes.

Waar ze erg veel lol mee hebben gehad was met de film "DE VLIEGENDE HOLLANDER" uit 1957. De timmer- en decorafdeling hebben zelf een vliegtuig gebouwd 'DE SPIN' en ook zelf uitgeprobeerd. Helaas is het eerste vliegtuig gecrasht en moesten ze weer een nieuw exemplaar bouwen. Dat is wel gelukt. Nico geniet nog zichtbaar als hij dit verhaal vertelt.

De crew van de Vliegende Hollander. Deze film, die in Haarlem de geboorte stad van Fokker op 5 juli 1957 in première ging, behandelt een episode uit het leven van de Nederlandse luchtvaartpionier Anthony Fokker, die met zijn experimenten zijn omgeving nogal eens een benauwd ogenblik bezorgde en tenslotte met de vlucht van de 'Spin' bewees een uitvinder en vlieger van klasse te zijn.

Hartje zomer: Een winters tafereel in in Amsterdam gecreërd voor filmopnames voor 'DE AANSLAG' uit 1986 Regie: Fons Rademakers. Naar het gelijknamige boek van Harry Mullisch (1982)

1933, De eerste film die in de Cinetone-studio werd opgenomen is nooit voor vertoning afgemaakt. Het was *Jonge meisjes in vrijheid*, in een Nederlandse en Franse versie, met Henriëtte Davids en Sylvain Poons, gemaakt door Belgen.

1933, *De Jantjes*. Regie Jaap Speyer; fotografie Akos Farkas; productie Leo Meyer; produktie Loet C. Barnstijn; met Henriëtte Davids, Sylvain Poons, Rika Hopper (en op de bovenste foto pag.35 vlnr:) Johan Kaart, Jan van Ees, Fien de la Mar,

Willy Castello, Suzie Klein en verder vele anderen. Alex Benno schreef met auteur Herman Bouber het draaiboek.

Bij de foto's op deze pagina:

1933, Maar liefst 38 man werkten aan de realisering van een boedkartonnen Jordaanstraatje achter de Cinetone-studio, onder leiding van de Duitse architect Hans Ledersteger. Regisseurs Alex Benno en Richard Oswald zullen er *Bleke Ber* van Bouber in gaan draaien, met Louis Davids, Fien de la Mar, Jopie Koopman, Johan Elsensohn, Aaf Bouber, Sylvain Poons, Corrie Vonk en Clara Visscher in de rollen en met teksten van Jacques van Tol op muziek van Hans May. Op de foto hierboven: Johan Elsensohn, Jopie Koopman en Aaf Bouber.

DE JANTJES keren op Open Monumentendag zaterdag 13 september 2008 na 75 jaar terug in Duivendrecht. Op diverse locaties is die middag de film te zien. Hoe laat? Zie de Amstelgids

In 1934 werd één de eerste Nederlandse geluidsfilmproducties geproduceerd. Het oude, maar succesvolle volkstuuk van Herman Bouber, "De Jantjes", werd voor een tweede maal tot film bewerkt. Maar het grote verschil was dat het deze keer een film met geluid betrof, dus konden de bestaande liedjes goed gebruikt worden. Nol Nabarro werd gevraagd om aan deze film mee te werken, maar hij was ook al verbonden aan een revuegezelschap. Uiteindelijk werd een compromis gesloten; Nabarro mocht wel zijn stem aan de film lenen, maar niet zichtbaar in beeld komen! In de film zingt hij enkele liederen en in de scene waarin Willy Castello "Nou Tabé dan" zingt, hoort men in werkelijkheid de

stem van Nol Nabarro. Waarschijnlijk had Castello niet zo'n beste zangstem! Van de populaire liedjes uit de film werden ook grammofoonplaten gemaakt en op één zo'n plaat brengt Nol Nabarro een potpourri uit de succesvolle geluidsfilm ten gehore.

Het Filmmuseum is samen met TDM Entertainment begonnen met het uitbrengen van Nederlandse filmklassiekers op dvd. Het initiatief sluit aan bij de groeiende belangstelling voor cultureel erfgoed en speelt in op de honger naar nostalgische beelden.

De Jantjes van regisseur Jaap Speyer stamt uit 1934 en heet de tweede Nederlandse geluidsfilm, na *Willem van Oranje* (1934). De film vertelt het verhaal van drie matrozen die aan wal moeilijk kunnen aarden: Blauwe Toon (Jan van Ees) is aan de drank, Schele Manus (Johan Kaart jr.) kan geen werk vinden en Dolle Dries (Willy Castello) komt in problemen met 'het gezag'.

Speyer neemt ruim de tijd voor het flinterdunne volksverhaal, dat in 1922 al eens zonder geluid was verfilmd, en als musical nog altijd wordt opgevoerd. Wat deze *De Jantjes* de moeite waard maakt, is het besef dat de Nederlandse film ooit is begonnen met een slecht gedoseerd verhaal, mannen die met de handen in hun zakken acteren,

een showballet en opmerkelijk veel vrijpostigheden.

De meerwaarde zit in de bijrollen. Zo spelen Heintje Davids en Sylvain Poons twee komische straatartiesten met de onverslijtbare liedjes *Draaien* en *Omdat ik zoveel van je hou*. Bijzonder is verder het decor. Authentieke straatbeelden van Amsterdam zijn 'gewoon' in de film gezet, net als beelden van de marine in wat toen nog 'Ons Indië' was. Die laatste opnamen werden in 1940 door de overheid gecensureerd. Ook dat was film in Nederland.

Cinetone tijdens de Tweede Wereldoorlog

In de herfst van 1941 strijkt in Amsterdam een groep Duitsers neer. Geen militairen maar burgers. Kunstenaars om precies te zijn. Zij gaan aan de slag om een grootse, en tot dan toe in Nederland duurste, filmproductie te maken over Rembrandt van Rijn.

In UFA Filmstadt Amsterdam, de voormalige Cinetone studio's, verrijst een enorm decor in de vorm van een exacte kopie van het Rembrandthuis aan de Jodenbreestraat, inclusief omliggende huizen. Naast de Duitse cast en regie werken ook veel Nederlanders mee aan de film: als figurant, decorbouwer, kleermaker of lichttechnicus. Zo ook Bep Spanjer, die als productie-assistent onder meer verantwoordelijk was voor het vinden van geschikte filmlocaties. Spanjer: “We reden dan samen met de scriptschrijver met de auto door het land om naar straten te kijken of naar molens. Motiv suchen heette dat.”

Actrice Gisela Uhlen, in de film als Hendrickje Stoffels, vond het een grote opgave om deze rol te vertolken. “De regisseur verlangde veel van ons maar ik was erg gelukkig toen ik de rol aangeboden kreeg.” Onder leiding van regisseur Hans Steinhoff, die met zijn eerdere film Hitlerjunge Quex naam had gemaakt als nazi-filmer, ontstaat met prachtige donker- en lichtpartijen een film als een schilderij. De latere filmcriticus Fred Bredschneyder ziet als 15-jarige jongen gedurende de oorlogsjaren talloze films in zijn woonplaats Amsterdam. Rembrandt echter niet. “Ik heb hem pas later, na de oorlog, gezien en vond het een hele boeiende film. Vooral qua sfeer, wat voor een deel te danken was aan dat prachtige camerawerk van Richard Angst, en ook aan de decors van Walter Röhrig. Een integere film waarin vooral de hoofdrolspeler, Ewald Balsler een prachtige creatie van Rembrandt neerzet. Veel beter in ieder geval dan Charles Laughton in de vooroorlogse Engelse film ‘Rembrandt’.”

“We hadden ons er zeer op verheugd om de film in Nederland op te nemen. Waarom? Omdat we wisten dat we beter te eten zouden krijgen. In Duitsland was dat al lange tijd op de bon.” Gisela Uhlen komt samen met de andere acteurs naar Amsterdam en verblijft in het sjeke Amstelhotel. “We leefden zo’n beetje in het hotel. Dan werden we ’s ochtends met een taxi opgehaald en naar de studio gebracht en kwamen we ’s avonds laat weer terug. We leefden eigenlijk heel geïsoleerd en spraken alleen maar over de film. Wat er verder buiten plaatsvond ging langs ons heen. Dat er een joods getto in Amsterdam bestond wisten we wel maar daar werd over gezwegen.”

Veel Duitse films worden op locatie of in een studio in het buitenland opgenomen. Dat had enerzijds te maken met een tekort aan studio's in Duitsland zelf. Aan de andere kant wilde men voor de Rembrandt film een echt Hollandse sfeer hebben. Rembrandt wordt opgenomen in de Cinetone studio's in Amsterdam (UFA Filmstad Amsterdam) en in de voormalige Barnstijnstudio (UFA Filmstadt Den Haag) in Den Haag. Terwijl er in de ene studio gebouwd werd aan de decors werden er in de andere studio's opnames gemaakt. Bep Spanjer is vooral onder de indruk van de professionaliteit van de Duitse crew. “Ze namen een hele werkplaats mee naar Nederland om de decors te bouwen. Al het hout wat je ziet in de film is echt, de ijzer gesmede krullen, de kleren, de prachtige stoffen. Zelfs de gordijnen waren van echt brokaat!”

Regisseur Steinhoff liet niets aan het toeval over en wilde alles zo waarheidsgetrouw nabootsen. Zo werd het hele Rembrandthuis nagebouwd. Om geheel in de geest van de tijd te kunnen werken liet Steinhoff zelfs zijn werkkamer in zeventiende eeuwse stijl inrichten.

De Nederlandse filmindustrie op volle toeren.

Na eerder onder andere *De Jantjes* en *Bleeke Bet*, was *Het Meisje met den Blauwen Hoed* alweer de zevende Nederlandse geluidsfilm in minder dan één jaar tijd. Ook dit keer werd er een scenario geschreven volgens de reeds veel beproefde succesformule. Het scenario, gebaseerd op een succesvol boek, voorzien van de bekende ingrediënten als liefde, humor en vooral veel muziek, moest ook dit keer het publiek weer massaal naar de bioscopen lokken. Met medewerking van een aantal grote en gevierde namen was het fundament dit keer in ieder geval weer erg stevig. Met een budget van honderdduizend gulden werd de film *Het Meisje met den Blauwen Hoed* bijna in zijn geheel opgenomen **in de Cinetone Klankfilm studio's** te Amsterdam. De zoon van Abraham Tuschinski, Will, produceerde met *Het Meisje met den Blauwen Hoed* zijn eerste speelfilm. Zoals wel vaker het geval was in de eerste periode van de Nederlandse geluidsfilm, tekende een ervaren buitenlander voor de regie. Dit keer stond de Oostenrijker Rudolf Meinert aan het roer, die sinds het einde van de Eerste Wereldoorlog tot aan *Het Meisje met den Blauwen Hoed* vijftig films regisseerde. Met een vaardige hand verfilmde hij het boek van Johan Fabricius tot een vlot en komisch geheel. Daarbij kreeg hij hulp van het aardig geschreven scenario, dat vol zat met komische uitspraken en leuke liedjes, en de sterke en talentvolle cast van de film. Met in de hoofdrollen de in het buitenland gevierde Truus van Aalten en de Nederlandse revuester Lou Bandy zat het wat de grote namen betreft ook dit keer wel snor. Truus van Aalten maakte in de jaren twintig en in het begin van de jaren dertig furore in Duitsland. Haar rol van het meisje met de blauwe hoed is haar enige filmrol in Nederland. - Eind jaren vijftig was de Nederlandse filmindustrie op sterven na dood. Het grote succes van de jaren dertig werd abrupt beëindigd door de inval van Nazi Duitsland en na de oorlog kwam de productie maar moeizaam op gang. De eerste échte speelfilm verscheen pas weer op 23 december 1948 in de bioscopen; *Niet Tevergeefs*. Een film over de oorlogsjaren, opgenomen **in de gerestaureerde Cinetone Studio** te Amsterdam. Het publiek bleef massaal weg, mede door de gematigde kritieken, maar bovenal omdat de oorlog nog té vers in het geheugen gegrift stond en men meer behoefte had aan luchtig vermaak. Dit kwam er dan ook in de vorm van bijvoorbeeld *Een Koninkrijk voor een Huis*, een mix tussen de succesvolle Jordaanfilms uit de jaren dertig en een eigentijds verhaal, *Het wonderlijke Leven van Willem Parel*, met cabaretier Wim Sonneveld, en *Sterren stralen overal*, waarin de complete Snip & Snap revue werd ingelast. Alledrie de films straalden een optimistische sfeer uit en kenmerkten zich door een mengeling van komedie en actualiteit. Vooral *Sterren stralen overal* werd een groot succes. Niet in de laatste plaats door producent Rudy Meyer, die voor de oorlog al bewezen had oog te hebben voor commerciële projecten. Hiertegenover stonden echter ook grote flops en knullige producties.

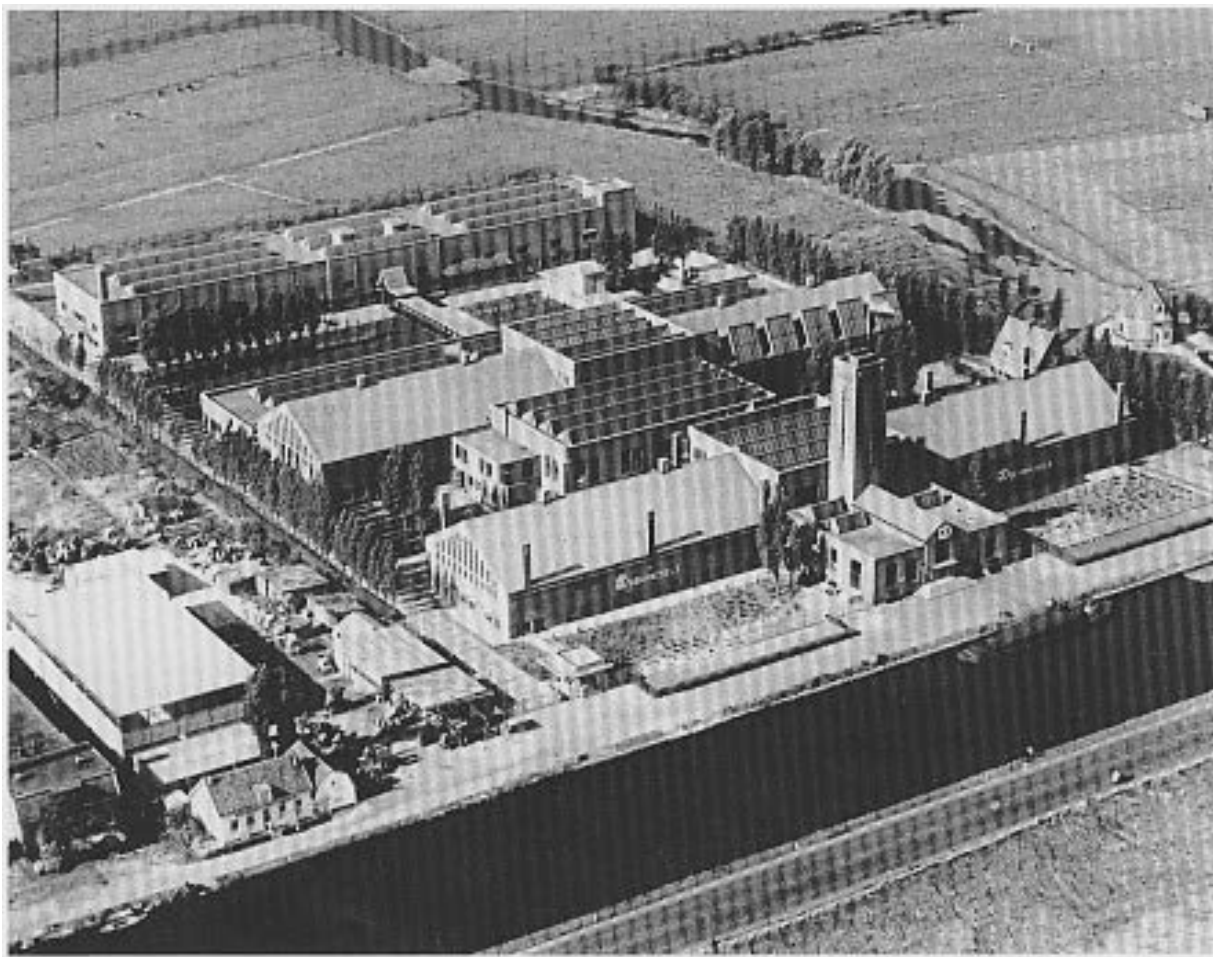

Nu een bloeiend bedrijf:

Amsterdam Studio's,
Voor diverse opnames
Grand Café Cinetone,
o.a. ook voor de kookstudio,
bedrijfsevenementen en dance-party's

Het interieur van de behangselfabriek

Rath en Doodeheefver. Het gehele complex op een luchtfoto van 24 juli 1946.

De achterste hal is er dan pas bijgebouwd.

Op de voorgrond de Weesperzijde en de Weespertrekvaart

Uit: Ons Amsterdam mei 1987

STADRAND LOST & FOUND

De zomer dat ik, Digna Sinke, net afgestudeerd was aan de Filmacademie (in 1972) kon ik montageassistente worden bij de film *Turks Fruit*. Jan Bosdriesz monteerde de film, in een houten barak achter de Cinetone Studio's aan de Duivendrechtse Kade. Ik fietste 6 dagen per week langs Maschmeijer Aromatics, de Blooker cacao-fabriek, de Atlas Drop Fabriek en de behangselfabriek van Rath & Doodeheefver naar het hok waar de 35 mm Steenbeck montagetafel stond. Achter Rath & Doodeheefver, een imposant bakstenen gebouw uit 1933, lagen nog weilanden met slootjes. En daar stond een oud huisje waar een oud echtpaar een groentetuin had en ganzen hield.

Het echtpaar dat in het huisje bij de Duivendrechtse Kade woonde, de baasjes van het hondje Sjerrie

Op een avond beschreef ik Peter Jansen mijn dagelijkse tocht naar de stadrand. Hoe mooi dat was, die resten van een andere tijd, die ambiguïteit van het landschap. We maakten een no-budget films, aan elkaar geplakt als een tweeluik met de titel *Stadrand*. Alles hadden we geleend, gekregen of geritseld. Ik deed de regie van het filmpje dat we **Sjerrie** noemden, naar het hondje van het echtpaar dat in het kleine huisje woonde. En Peter regisseerde het deel over Sjors, de kippenboer bij de Hembrug. Het verbazingwekkende was dat het ongelooflijk leuk was om de films te maken. De opnames, de montage, zo met z'n drieën op stap: ik vond het geweldig. De filmpjes werden zo aardig dat Huub Bals van Film International ze wilde distribueren. Ze hadden een bescheiden roulement in filmhuizen. Maar ooit was er een brand in de filmopslag van Film International in Rotterdam, en ik wist niet beter of *Stadrand* was verloren gegaan.

Het enige wat ik nog had was het fotootje hierboven, gemaakt van een 16 mm filmbeeldje. Gelukkig bleek ruim dertig jaar later dat de film *Stadrand* niet verloren was gegaan en nu deel uitmaakt van een serie Nederlandse korte film 1958-1975 uit de Filmmuseumcollectie.

De Stichting Oud-Duivendrecht is drukdoende om aan deze 16 mm film te komen. En als dat lukt vertonen wij deze film aan u. Mevrouw Digna Sinke is van harte bereid een inleiding op deze film te geven. Wij houden u op de hoogte!

Bevinds v.l.n.v. Zonneveld - Termaten - 77 - A. van Dijk
 I. Hess - de Haas - J. Schouber - Albers - Hartog - Klopper
 Lindenberg - van Dijk - Grimme - Kok - Nooiveld - P. Hess - Dogger

Middelste v.l.n.v. Tishauber - de Haas - Wink - Mul - Nagel - 77
 de Haas - Dogger - Zonneveld - Termaten - E. de Haas - 77
 Lindenberg - van Es - Mul - 77 - Grimme - 77 - de Haas - Bruintisse
 Post - 77 - Post

Uitend v.l.n.v. Hess - Hartog - Klopper - Albers - Aalb
 Elriek - Elriek - 77 - 77 - 77 - van Dijk - Nooiveld 1937

In de rubriek **De Schoolfoto** dit keer een groepsportret van de bestuurders, de mensen die dit allemaal mogelijk maakten.
 1937: De Kerkeraad en Kerkvoogdij, het Schoolbestuur en de Ouderenvereniging voor de Christelijke School.

WETENSWAARDIGHEDEN

4 JUNI 1998 werd de Stichting Oud-Duivendrecht opgericht met als doelstelling het behoud van het historische en landelijke karakter van het dorp. En het tegengaan van de verdere verstedelijking. Dit jaar bestaat de SOD **10 jaar**. Ter ere van dit jubileum heeft emeritus hoogleraar Piet van Reenen in de Kleine Kerk aan de Rijkstraatweg voor honderd geïnteresseerden een lezing gegeven over het aller-oudste Duivendrecht. De Stichting blijft zich ook de komende jaren inzetten voor een groen en kleinschalig dorp.

De eerste steen van de Sophia's hoeve, sinds 20 augustus 2003 rijksmonument, is gelegd op 9 juni 1883. Dat is dus **125 jaar** geleden. De gerestaureerde hoeve heet nu Wintershoven en is in gebruik als woonhuis en galerie "HarfArt". En onder de hooiberg kan getrouwd worden.

De Sint Urbanusparochie (1883) bestond 4 mei jl. **150 jaar**. De kerk is geconsacreerd in 1879.

25 mei op de feestdag van de Heilige Urbanus werd dit gevierd met een Hoogmis met als hoofdcelebrant, de in Duivendrecht op 22 juni 1953 geboren, aartsbisschop W.J. Eijk. Wim Eijk volgde van 1959 tot 1965 basisonderwijs aan de rooms-katholieke St.Joannesschool. 10 jaar lang was hij organist in de Sint Urbanus. Het nieuwe orgel zegende hij op deze feestdag in. Met het Allerheiligste nam de aartsbisschop in deze meimaand/Mariamaand deel aan de Mariaprocessie door het dorp.

De redactie van Oud-Duivendrechtse Saecken is **uitgebreid** met Wil Bart en Netty Pieneman.

Zij brengen de aardigste nieuwe vondsten in en bezoeken in diverse plaatsen (Oud)-Duivendrecht en tekenen al die verhalen op.

Dit oude krantenbericht 4 februari 1949 uit Het Vrije Volk komt mee van een interview bij de heer Radier van Neverlak.

De originele affiche uit 1934.

Tijdens Open Monumentendag 2008 op **zaterdag 13 september** a.s. komen de Jantjes voor één keer terug naar Duivendrecht. De juiste locatie(s) en de aanvangstijd(en) vindt u in de Amstelgids.

HOE U KUNT BIJDRAGEN

Als abonnee op het blad Oud-Duivendrechtse Saecken betaalt u per nummer een **minimale bijdrage van € 1,50 per nummer**. Bij de postabonnees de bijdrage voor het blad plus de extra de portokosten. U kunt zelf op de wikkel zien hoeveel euro er aan zegels geplakt is.

Het geld dat u meer over kunt/wilt maken komt ten goede aan de Stichting Oud-Duivendrecht.

Het aantal abonnees stijgt nog steeds en onze penningmeester ziet graag dat u de bijdrage voor het blad Oud-Duivendrechtse Saecken overmaakt op het rekeningnummer van de SOD:

**Postbank nr.7875172 t.n.v. de Stichting Oud-Duivendrecht
Mw. J.E. Pieneman – de Jonge, Kloosterstraat 22, 1115 BL Duivendrecht**

Wilt u bij de mededelingen op de overschrijving duidelijk vermelden **voor welk afzonderlijk nummer u betaalt**. Bijvoorbeeld: nummer 2, juni 2008.

Het is ook mogelijk om één bedrag en/of donatie **per jaar** te storten op de rekening van de Stichting. U ontvangt er minimaal 3 nummers van ODS per jaar voor terug.

Voor abonnees die het gewend zijn om de bijdrage in de drukkosten en hun donatie in een **envelopje** in de brievenbus te doen bij de redactieleden of bij de penningmeester: dat kan nog steeds. Wilt u svp op de envelop **uw naam** vermelden en **voor welk nummer u betaalt**.

Voor de losse nummers, die u ophaalt bij de bibliotheek in Ouderkerk of Duivendrecht of in het Gemeentelijk Historisch Museum, betaalt u rechtstreeks aan de balie.

Voor abonnementen, adviezen, opmerkingen en suggesties kunt u terecht bij de redactie:

Wil Bart, W.Fenengastraat 50, 1096 BM Amsterdam, T 0206922986
Jo Blom, 't Ven 2, 1115 HB Duivendrecht, T 0206909023 M 0622521536
Netty Pieneman, Kloosterstraat 22, 1115 BL Duivendrecht T 0206990773
Ans Quirijnen, Waddenland 41,1115 XD Duivendrecht, T 0206992574

Het e-mailadres van de SOD is: st.oud-duivendrecht@planet.nl

Als u met Uw verhalen en/of foto's een bijdrage wilt leveren aan Oud-Duivendrechtse Saecken en/of DE WAAIER in de bibliotheek op het Dorpsplein kunt u ook terecht bij de redactie van ODS. In de wisselende panelen van de WAAIER vindt u steeds nieuwe aspecten van de historie van Duivendrecht.

Wilt u met een (eigen) groep wandelen in Duivendrecht, langs de historische objecten die in Duivendrecht nog bewaard gebleven zijn? Neem dan contact op met Jo Blom of Wil Bart. Met deze dames kunt u bespreken waar uw interesse naar uit gaat.

Voorzijde van het krities filmblad SKOOP uit januari 1974